

Gensidighed gavner

Massage gør godt - også for giveren. Flere beboere på botilbuddet Kragelund lærer at massere, og de ansatte lægger taknemmeligt krop til.

Af Sanne Hansen

- Det er dejligt, Sharif, konstaterer ergoterapeut Lone Kopp med lukkede øjne, mens Sharif forsigtigt "løsner" hendes skuldre med en nænsom, roterende bevægelse af armene på skift.

Sharif storsmiler og griner lidt. Bliver en smule usikker på næste træk og går hurtigt hen og kigger på illustrationen i en opslået bog. Pædagog og massør Eirik Tollefsen bakker ham op med et par venlige anvisninger, inden Sharif igen vender tilbage til Lone Kopp, der sidder på en stol og modtager massage af ryg, skuldre og nakke.

Der er lunt i det lille rum med massagebriks placeret midt på gulvet. To små lanterner står tændt i vindueskarmen, lysegule stofpersiennen skærmer af til det tilstødende kontor. En behagelig duft af massageolie møder næsen, og orientalske toner strømmer fra CD-afspilleren. Da massagen er afsluttet, henter Sharif vand på toilettet, og rækker Lone Kopp et plasticrus.

- Massage er som venskab. Nogen gange er det den ene, der giver - nogen gange den anden. Jeg kan lide, at Lone får det godt, når jeg masserer. Og jeg føler mig også selv godt tilpas. Når jeg selv får massage af Eirik, slapper jeg af og bliver rolig. Nogen gange hører jeg stemmer om natten. Så hjælper det lidt med massage om morgenen, forklarer Sharif på et lidt gebrokkent dansk iblandet enkelte engelske sætninger

Manden med baljen

Botilbuddet Kragelund i Højbjerg ved Århus er midlertidigt hjem for 18 beboere med forskellige sindslidelser. Mange beboere har derudover et misbrug af den ene eller anden art. Da pædagog og massør Eirik Tollefsen for en del år siden blev tilknyttet stedet som vikar, betingede han sig, at han kunne få lov at gøre pædagogisk massage til en del af

bostedets kultur. I første omgang vandrede han rundt med en balje og tilbød fodbad og massage. Beboerne stejlede, og kollegerne smågrinede, men efterhånden vandt idéen indpas. I 2003 startede et egentligt massageprojekt. Et rum blev inddraget, remedier indkøbt og faste timer bevilget til Eirik Tollefsens arbejde med projektet.

- I dag er tilbuddet om massage en kultur på stedet. Jeg kan for eksempel komme på arbejde og blive bedt om at gå ind til "N", fordi han er opkørt, og har brug for massage. Og koblingen er vigtig: det skal ikke være en lille ø for sig selv, der hedder massage, men en integreret del af dagligdagen, forklarer Eirik Tollefsen.

For 1½ år siden fik massagen en ny dimension. To beboere ønskede at give massage til andre udover at modtage. Idéen blev vel modtaget på Kragelund. Her er brugerinddragelse central og recovery-tanken basis i arbejdet. At give massage kunne for nogle beboere være en ny måde at yde og tage ansvar på - og på den måde være en hjælp til at komme sig.

Positive tilbagemeldinger

- Så er jeg klar!

Ergoterapeut Rita Christensen har lagt sig til rette på maven på massagelejet. Jan Nielsen og Eirik Tollefsen kommer ind i rummet fra det tilstødende lokale.

- Jeg behøver ikke vise dig noget, Jan. Du går bare i gang, siger Eirik Tollefsen opmuntrende.

Jan Nielsen nikker og begynder hjemmevant at massere Rita Christensen. Han arbejder tavst og koncentreret med rytmiske bevægelser.

Efterfølgende fortæller han om samarbejdet med Rita Christensen.

- Jeg spurgte hende, om hun ville være med

- og det ville hun! Jeg får altid en god reaktion fra Rita. Hun er positiv overfor massagen. Jeg har været interesseret i massage hele mit liv, men her har jeg lært nogle flere greb af Eirik. Når jeg tænker på, at jeg skal have varme hænder, når jeg masserer, så kan jeg mærke hvordan det kommer ud gennem fingrene.

Jan Nielsen bruger også massagen impulsivt til andre beboere og nyder den positive respons.

- Jeg går bare hen og spørger, hvis jeg har lyst til at massere. Maria sagde, at hun aldrig havde haft det så godt før, som efter jeg havde givet hende massage. Jeg får det også selv godt både fysisk og humørmæssigt, forklarer han.

Mere lige

Fornøjelsen deler han med Rita Christensen, som føler sig privilegeret over sin rolle som modtager af massage cirka en gang om ugen.

- Det er da helt fantastisk. For det første på grund af selve massagen. Men også fordi det giver en dybere relation til dig, Jan. Glæden og lysten ved, at vi er sammen om noget. Der er en anden form for tillid. Det er meget intimt, men du er utrolig omsorgsfuld i forhold til ikke at overskride mine grænser, så jeg føler mig meget tryk.

Lone Kopp har samme opfattelse af samarbejdet med Sharif.

- Man føler sig lidt heldig. Og så giver det et større ligeværd mellem Sharif og mig, at han også er givende, forklarer hun.

- Kløften mellem personale og beboer bliver simpelthen meget mindre, når en beboer finder ud af, at han også kan give på den her måde. Forholdet bliver mere menneskeligt og naturligt, når det ikke altid er medarbejderen, der skal være aktiv og relaterende, supplerer Rita Christensen.

Pædagogisk - og forkælet!

Etiske udfordringer ligger der dog også i massagen, og derfor har både personalet som

personalegruppe og sammen med beboerne snakket meget om forskellige problemstillinger. I forhold til den nye dimension med beboere i massørrollen er der for eksempel blevet snakket om intimiteten.

- Det kan virke underligt på nogen, at jeg bliver masseret af en beboer, og på et tidspunkt spurgte en veninde mig simpelthen, om vi godt måtte det. Men det handler jo om tillid. Med Jan fungerer det perfekt, men det er da ikke alle beboere, jeg ville indgå i sådan et samarbejde med, fortæller Rita Christensen.

Eirik Tollefsen supplerer:

- Ja, der ligger meget tænkning i, hvordan man gør det på en sober måde.

Personligt glæder han sig over, at endnu to beboere nu er i gang med at lære at massere og betoner det pædagogiske aspekt ved massagen.

- Når beboerne giver massage, så bliver de anerkendt i, at de kan noget. Det er jo hele empowerment- og recoverytanken. Og så skal man se dybden i relationsmuligheden ved massage. Samspelet og omsorgen. Det handler ikke bare om muskler og knogler, men også om at gøre noget sammen. Det er opbyggende relationsarbejde!

- Ja, det er et samarbejde. En pædagogisk mulighed, vi kan bruge..... og så er jeg jo bare heldig, at jeg samtidig kan ligge der og blive forkælet, ler Rita Christensen.

FAKTA

Arbejdspladsen og botilbuddet Kragelund

Kragelund er en socialpsykiatrisk boform i Århus Kommune.

Medarbejdergruppen er tværfagligt sammensat. Samarbejdet med beboerne er baseret på ligeværdighed og anerkendende kommunikation. Personalet tilstræber en åben, ærlig og direkte kommunikation på stedet og bruger i høj grad sig selv som personer i arbejdet.